

Penerokaan saintifik antarabangsa

PENEROKAAN saintifik yang dijalankan oleh UMT itu bukan sahaja memberi peluang kepada penyelidik tempatan berinteraksi dengan penyelidik tersohor yang pakar dalam bidang masing-masing, malah mereka dapat mempelajari secara terperinci mengenai tatacara perihalan spesies ikan secara langsung daripada pakar antarabangsa.

Menurut profesor iktologi dan sains perikanan UMT, **Prof. Dr. Mazlan Abd. Ghaffar**, ekspedisi iktiofauna di perairan Pulau Bidong itu merupakan sebahagian daripada program penyelidikan dalam kalangan penyelidik dari universiti awam di negara ini dan universiti awam, Jepun di bawah program *Japan Society for the Promotion of Science Vice Chancellor Council (VCC) Coastal Marine Science (JSPS-VCC Sains Marin Pantai)* yang telah bermula sejak tahun 2001.

Program kerjasama dua hala itu berjalan mengikut fasa setiap lima tahun dan dua fasa kerjasama penyelidikan tersebut berjaya dilaksanakan dan berakhir pada tahun 2010.

Walaupun bagaimanapun atas faktor kewangan yang dialami oleh pihak JSPS-VCC, program tersebut tidak dapat diteruskan.

Pada tahun 2011, satu bentuk kerjasama penyelidikan berbeza antara penyelidik Malaysia dan Jepun telah diaktifkan semula dalam bentuk terma rujukan yang baharu yang dikenali sebagai *Japan Society for the Promotion of Science Asian Core Coastal Marine Science in Southeast Asia (JSPS Acore Asian Comsea (2011 - 2015))*.

UPM telah dipilih sebagai pusat pentadbiran program tersebut yang diketuai oleh Prof Dr. Fatimah Yusof dari Institut Bio Sains, UPM manakala beliau mewakili UMT dan **UKM** dilantik sebagai ketua kumpulan penyelidikan komuniti ikan (Iktiofauna) atau G2F.

Justeru sepanjang program penyelidikan *JSPS Acore Asian Comsea*, kawasan perairan benting hamparan rumput laut Merambong, berhampiran dengan Pulau Merambong, Selat Johor telah dipersetujui sebagai kawasan tapak penyelidikan kumpulan G2F.

MENYUSUN pelbagai sampel ikan yang ditangkap semasa ekspedisi.

MENGUKUR ciri ciri fizikal ikan antara tugas yang perlu dilakukan.

Pemilihan tapak penyelidikan ini adalah berdasarkan keputusan mesyuarat Kumpulan *JSPS Acore Asian Comsea* di Tokyo, Jepun pada Ogos 2011.

Dua kerja lapangan besar-besaran telah dijalankan di benting Merambong pada Disember 2012 dan April 2013.

Walaupun bagaimanapun, kerja-kerja penyelidikan terpaksa dihentikan di benting merambong di sebabkan penambakan tanah di kawasan tersebut. Namun begitu, satu buku rujukan taksonomi ikan dari Tenggara

Selat Johor telah berjaya diterbitkan oleh Penerbit UPM pada awal tahun lalu.

Disebabkan oleh perkembangan yang tidak diduga berlaku di Selat Johor, ekspedisi tahunan seperti biasa tidak dapat diteruskan. Pulau Bidong telah terpilih sebagai tapak penyelidikan terakhir program penyelidikan *JSPS Acore Asian Comsea*.

"Persediaan yang rapi telah dilakukan saintis Malaysia dan Jepun sebelum memulakan aktiviti penyelidikan di Pulau Bidong.

"Ini kerana kaedah persampelan di persekitaran benting Merambong, Selat Johor adalah sangat berbeza dengan persekitaran Perairan Pulau Bidong, Terengganu," katanya.

Kata beliau, persekitaran perairan Pulau Bidong merangkumi kawasan persampelan di habitat terumbu karang, pantai berbatu dan laut lepas. manakala persampelan di benting Merambong yang terhad di kawasan hamparan rumput laut sahaja.

Penubuhan rangkaian penyelidikan yang membabitkan pelbagai negara di rantau Asean serta Jepun itu boleh dianggap satu catatan bersejarah dalam penyelidikan apabila saintis tempatan menjalinkan kerjasama dengan saintis luar membabitkan bidang kelautan atau sains marin.

Apatah lagi, penyelidikan tersebut melibatkan universiti dan institut berkaitan yang terkenal termasuk Institut Penyelidikan Laut dan Atmosfera (AORI) Universiti Tokyo, Universiti Nagoya, Universiti Kyoto, Universiti Chulalongkorn dari Thailand dan beberapa institut lain.

Beliau berkata, sejajar dengan inisiatif antarabangsa tersebut rangkaian penyelidikan melibatkan beberapa negara iaitu Jepun, Malaysia, Thailand, Filipina, Indonesia dan Vietnam melibatkan *JSPS Comsea* sebagai badan induk telah ditubuhkan manakala setiap negara akan menubuhkan kumpulan penyelidik masing-masing diwakili oleh universiti terpilih.

SEORANG penyelidik dari Jepun memerhati spesies ikan yang dikutip.